

Til Justitsministeriet

jm@jm.dk og mll@jm.dk

Frederiksberg den 15. august 2017

Vedr. høring over udkast til lovforslag om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Bruger- og interesseorganisationen Landsforeningen Spor arbejder for bedre vilkår for voksne med senfølger af seksuelle overgreb. Landsforeningens varetagelse af interesser for senfølgeramte strækker sig fra de retspolitiske aspekter af seksualforbrydelser, vores medlemmer har været udsat for, til sundheds- og socialpolitiske spørgsmål, da konsekvenserne af seksuelle overgreb omfatter såvel fysiske og psykiske lidelser som sociale problemer og dysfunktioner.

Det er vores opfattelse, at vi som interesseorganisation - med oparbejdet viden og indsigt i senfølger af seksuelle overgreb - naturligt hører hjemme på en høringsliste om lovændringer vedr. seksuelle overgreb mod børn, forældelsesfrister o.lign., hvorfor vi anmoder om fremtidig høringsret til Landsforeningen Spor.

Vi håber ligeledes at Justitsministeriet vil finde det relevant fremover, at indkalde Landsforeningen Spor til evt. møder på linje med andre offerorganisationer.

Landsforeningen Spors bemærkninger til lovforslaget følger nedenfor. Såfremt der er interesse for det, bistår vi gerne med yderligere oplysninger eller bemærkninger.

Med venlig hilsen
Landsforeningen Spor

Landsforeningen Spors bemærkninger til lovforslaget:

Ad straffelovens regler om forældelse af strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn

Landsforeningen Spor tilslutter sig afskaffelse af forældelse af strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn.

Afskaffelse af forældelsesfristen for anmeldelse af seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen har været én af Landsforeningen Spors mærkesager siden foreningens stiftelse i 2008. Vi er således enige med Justitsministeriet i dets opfattelse af, at der i afvejningen af hensynene for og imod en ophævelse af forældelsesfristen i sager om seksuelt misbrug af børn må lægges betydelig vægt på hensynet til barnet, herunder navnlig at barnet ofte først som voksen er i stand til at fortælle andre om det seksuelle misbrug.

Landsforeningen Spor mener at loven bør finde anvendelse i alle sager om seksuelle overgreb mod børn, der er begået før lovens ikrafttræden.

I forbindelse med afskaffelse af strafferetlige forældelsesfrister for seksuelle overgreb mod børn vil en afskaffelse med tilbagevirkende kraft være til gavn for den forurettede men til ulempe for den krænkende part.

Spor mener, at hensynet til ofret bør gå forud for hensynet til gerningspersonen. I bemærkningerne til lovforslaget peges der på, at der er tale om særdeles grove forbrydelser, som barnet ofte først er i stand til at fortælle om, når de er blevet voksne. Dette gælder også ofrene for forældede forbrydelser. Det er vores erfaring, at mange ofre for seksualforbrydelser i barndommen har været afskåret fra at føre en retssag, men i høj grad har brug for at kunne sætte det punktum i deres sag, som en anmeldelse og evt. retssag medfører.

Gerningspersonen har i gerningsøjeblikket været fuldt ud klar over, at han eller hun begik en forbrydelse, og en ændring af forældelsen betyder således ikke, at gerninger som førhen var lovlige, kriminaliseres. Derfor vil der ved en afskaffelse af forældelsesfristen med tilbagevirkende kraft alene være tale om, at forbrydelsen ikke længere er forældet.

Der er mange ofre, som ønsker at retsforfølge gerningspersonen. De er imidlertid afskåret fra dette, fordi den tid det har krævet at nå til en erkendelse af, at overgrebene fandt sted og var ulovlige, samt den personlige modenhed der kræves for at gå til politiet og gennemføre en retssag, har været for lang, og derfor er sagen i mellemtiden blevet forældet. Der er således et efterslæb af sager som - efter vores mening - bør kunne retsforfølges.

Ad straffelovens regler om forældelse af erstatnings- og godtgørelseskrav mod offentlige myndigheder i sager om misbrug af børn

Landsforeningen Spor tilslutter sig afskaffelse af forældelse af erstatnings- og godtgørelseskrav mod offentlige myndigheder i sager om misbrug af børn

Spor er enig i Justitsministeriets opfattelse af, at der i sager, hvor en offentlig myndighed har svigtet et barn, der har været udsat for overgreb, er særlige hensyn som gør sig gældende, og som taler for en afskaffelse af forældelsesfristen.

Landsforeningen Spor mener, at loven bør finde anvendelse i alle lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden.

Ved en afskaffelse af forældelsesfristen for civilretlige krav mod offentlige myndigheder er lovgivningen ubetinget til gavn for borgerne og bør derfor gælde alle sager om offentlige myndigheders svigt af børn med tilbagevirkende kraft.

Spør bakker således op om alle børn, som f.eks. Godhavnsdrene, der er blevet svigtet af myndighederne, og deres ønske om at føre civilretlige sager mod offentlige myndigheder. Ved at fjerne forældelsesfristen med tilbagevirkende kraft er det alene skyldsspørgsmålet domstolene skal tage stilling til, og ikke en evt. forældelse eller - som i sagen om Slagelse Kommunes svigt af tre søstre - dømme efter den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3.

Ad erstatningsansvarslovens regler om tortgodtgørelse

Landsforeningen Spør er enig i Justitsministeriets opfattelse af, at der bør ske en generel forhøjelse af tortgodtgørelsesniveauerne i sager om seksuelle krænkelser, at der indføres en nedre grænse samt, at tortgodtgørelserne bør udvikle sig i takt med den almindelige lønudvikling.

Ad offererstatningslovens 72-timersregel i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn

Landsforeningen Spør bakker op om en ophævelse af anmeldelsesfristen på 72 timer i sager om voldtægt, incest og sager om seksuelt misbrug af børn.

Spør mener, at ophævelse af anmeldelsesfristen bør ske med tilbagevirkende kraft.

Det skal være en ret for alle ofre for voldtægt, incest og seksuelle overgreb at søge erstatning i stedet for at være henvist til at søge dispensation fra 72-timersregelen.

Lovens ikrafttræden

Landsforeningen Spør mener, at loven skal være med tilbagevirkende kraft, så udkastet til lovteksten derfor skal ændres således:

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2018.

Stk. 2. § 1 finder også anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden.

Stk. 3. § 2, nr. 1, finder også anvendelse på fordringer, der er stiftet før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. § 3 finder anvendelse på erstatningsansvar for skader, der indtræder efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. § 4, nr. 1, finder ikke anvendelse på skader, der er forvoldt ved overtrædelser, der er begået mere end 2 år før lovens ikrafttræden. For sådanne skader finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Alt med gult bør udgå.

Afsluttende bemærkninger

Lovforslaget omfatter ikke de seksuelle overgreb mod børn og unge, som hører under straffelovens § 232 blufærdighedskrænkelser, hvilket efter Spørs opfattelse er stærkt beklageligt.

Det er ikke udelukkende lovovertrædelser som "krænkelser af blufærdigheden", som i dag straffes via § 232 men også alvorlige seksuelle overgreb mod børn.

Overgreb med berøring invaderer både barnets fysiske og psykiske integritet. Overgrebene drejer sig f.eks. om tungekys, berøring af en barns kønsorganer (uden manipulation), befølinger andre steder på kroppen, at barnet skal manipulere den voksnes kønsorganer, at penis stimuleres mellem benene, ballerne, i armhulen el.lign. på barnet.

Overgreb uden berøring er efter Spors opfattelse ligeledes alvorlige seksuelle overgreb, da barnets psykiske integritet overskrides på groveste vis. Disse typer overgreb kan f.eks. være fotografering eller beluring i situationer, hvor barnet er nøgen, seksualisering, blottelse af kønsdele og/eller onani overfor barnet, at barnet skal posere seksuelt og fremvise egne kønsorganer og evt. onanere eller, at barnet skal været vidne til fremvisning af pornofilm eller andres samleje. Dertil kommer den type seksuelle overgreb som begås mod børn og unge via Internettet.

Ligesom i de sager om seksuelle overgreb, som er omfattet af lovforslaget, er det kendetegnende for børn, som udsættes for de såkaldte blufærdighedskrænkelser, at børnene er udsatte i en lang årrække og, at gerningspersonen ofte er en omsorgsperson. Som voksne kan deres symptomer være lige så invaderende som, hvis der er tale om penetration under overgrebet.

I Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser fremgår det, at § 232 er en generel opsamlingsparagraf og at den anvendes hyppigere end samtlige øvrige strafbestemmelser tilsammen. Alene af den grund mener Spor, at der vil være grundlag for at indskrænke strafbestemmelserne i § 232 til kun at omfatte reelle krænkelser af blufærdigheden og ikke som i dag regulære seksuelle overgreb mod børn.

Det kan virke paradoksalt, at man kan komme i en situation, hvor seksuelle overgreb, der hører under § 232 mod et barn eller en ung, som er blevet fotograferet eller filmet, kan udløse straf for optagelse af pornografisk materiale efter § 226, mens der ikke kan straffes for de dokumenterede seksuelle overgreb, som er blevet begået mod barnet, fordi overgrebene er forældede.

Landsforeningen Spor opfordrer på baggrund af ovenstående:

- 1) At § 232 revideres. Seksuelle overgreb mod børn og blufærdighedskrænkelser mod voksne efter § 232 bør efter Spors opfattelse adskilles tydeligt i to forskellige paragraffer.
- 2) At forældelsesfristen ligeledes ophæves for de seksuelle overgreb mod børn, som i dag ligger under § 232.

Rådgivning og bisidderhjælp til ofre for seksuelle overgreb i barndommen

Der bør etableres tilbud om rådgivning og bisidderhjælp til ofre for seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen.

En ophævelse af forældelsesfristen kan efter Landsforeningen Spors opfattelse ikke stå alene. Den bør følges op af etablering af tilbud om rådgivning og bisidderhjælp i forbindelse med ønsket om at anmelde de seksuelle overgreb.

I debatten om afskaffelse af forældelsesfristen har et argument mod afskaffelse været, at ofret kan opleve en frifindelse pga. bevisets stilling som en yderligere krænkelse. Ved at hjælpe ofrene til at træffe et valg om evt. anmeldelse på et oplyst grundlag kan følelsen af yderligere krænkelse imødegås.

Landsforeningen Spor opfordrer regeringen i forlængelse af evt. vedtagelse af dette lovforslag at sikre retten til rådgivning og bisidderhjælp gennem anden lovgivning samt at sikre finansieringen af etablering og drift af tilbuddet.

Tortgodtgørelse

Det bør indskærpes over for kommunerne, at tortgodtgørelse ikke må modregnes kontanthjælp, uddannelseshjælp og lign. ydelser.

I TV2-dokumentaren "Pigen fra Tøndersagen – min historie" fortalte Zandra Berthelsen, hvis far og mor samt flere gerningsmænd blev dømt for seksuelle overgreb, at erstatningen hun modtog blev modregnet i hendes kontanthjælp.

Spør mener, det skal undersøges, i hvilket omfang der er truffet denne type lovstridige afgørelser, så der kan blive rettet op på evt. andre sager. Senfølgeramte har sjældent den fornødne indsigt i lovgivningen eller netværk og overskud til at klage over afgørelsen. Da der her er tale om særdeles sårbare mennesker, bør det indskærpes over for kommunerne, at ulovlig praksis ikke må finde sted.